

Subject to Change

Superflux

Superflux: Translating future uncertainty
into present day choices

exhibition@**droog**
18.02 – 10.04.22

Bericht van de curator

Op de Architectuurbiënnale van Venetië van 2021 werd ik getroffen door een enorme houten tafel, gedekt voor veertien gasten. Het was de installatie 'Refuge for Resurgence' van Superflux. De stoelen rond de tafel, de borden, het bestek, de hele setting kondigde de identiteit van de genodigden aan: een vos, rat, wesp, duif, koe, menselijke volwassenen en een kind, wild zwijn, slang, bever, wolf, raaf, en paddenstoel.

Een raam aan het eind van de tafel bood zicht op de projectie van een stadslandschap in de nasleep van een ramp, met overstroomde straten en verwoeste gebouwen. Maar de ramp was niet compleet. Je kon groene planten en bomen zien opkomen en wilde dieren zien rondzwerven. Samen brachten ze een goed bericht: de natuur bouwt een nieuwe wereld op de puinhopen van de oude. De opdracht aan de levende wezens rond de tafel is dan ook om samen te werken en daarbinnen hun passende plek te vinden. Het is tijd voor een meer-dan-menselijk leven.

'Refuge for Resurgence' is niet alleen zeer actueel, maar ook heel poëtisch. Het is een uitstekend voorbeeld van de benadering van Superflux, die doorklinkt in al hun recente verhalen en installaties: een uitnodiging om open te blijven staan voor een veelheid aan mogelijkheden. Hun verhalen, films, objecten en immersieve installaties creëren nieuwe, hoopvolle en duurzame relaties met onze planeet, met andere soorten, technologie, landschappen en met elkaar.

Hun motto 'Onzekerheid over de toekomst vertalen naar keuzes voor vandaag' is helder over hun ambities. Zo ook hun onlangs gepubliceerde manifest 'More-than-Human', dat de wens uitspreekt over te gaan van fiksen naar verzorgen, van plannen naar tuinieren, van systemen naar assembleren, van innovatie naar heropleving, van onafhankelijkheid naar wederzijdse afhankelijkheid en van uitsterven naar preciaire bloei.

We worden allemaal, iedere dag, met onzekerheid geconfronteerd. Superflux kijkt echter verder dan de angsten van onze huidige tijd en helpt ons om onze toekomst opnieuw te bedenken.

Renny Ramakers

Superflux Manifesto

We are more than human. We know where we are.

Our actions have caused disastrous imbalances. The Earth's climate system is in peril: animal populations destroyed, soil degraded. People alive today will witness the extinction of thousands, if not millions, of species. But this isn't just an abstract tragedy happening to other lifeforms. Our fates, it turns out, are more interwoven than our predecessors knew. Without our kin – butterflies, birds, bees, lichen – humanity can not survive on earth.

That's why we're calling time on human exceptionalism. It's not working for the planet. It's not working for humanity. We believe that humankind needs to think beyond itself.

We need to remember that we are not just on this Earth: we are of this Earth. The interdependence is real: humanity as ecology, ecology as humanity. Both the head and the heart demand this mental leap, this act of surrender.

We need to remember that we are not just on this Earth: we are of this Earth

The awe of small things helps: the morning bird song; the smell of rain; the winter sunset. We need to cultivate a reverence for the beauty and embodied intelligence of our ecosystem. We need to feel that its intelligence may be greater than ours.

No more treating nature as a resource for extraction, exploitation and consumption. There is no nourishment here. Instead, we must foster mutual admiration and respect.

This more-than-human spirit will encourage us to forge new relationships with the species we share our planet with. Stripping an ecosystem for our "needs" must become as aberrant to us as cutting a piece of your flesh off to feed yourself.

Real change – more-than-human change – is possible.

For those schooled in a dichotomy between "humanity" and "nature", we will need to change how we think. This will be hard. We will need a renewal of our beliefs, of what we value or think of as "good". New taboos, too. We will rediscover old stories, stories that, though muted by the norms of an extractive capitalism, have never gone away.

But where there is life, hope remains. We can pair incredible power with humility and care, foresight with stewardship. Real change – more-than-human change – is possible.

We need to move.

Here's how:

Move from fixing to caring

Let's move away from the techno-deterministic pull of the language around "fixing". When we foreground the idea of care, it inherently embodies ideas of fixing, building, making and everything necessary to take care of that particular thing, person, tree, insect, bird, animal, us, them, everyone.

Move from planning to gardening

Modernism's most spectacular failures have happened when a belief in top-down planning crashes into the messy complexities of life. We should swap set squares for gardening gloves: we need to nurture and grow, adapt to rather than impose on.

Move from systems to assemblages, from knots to nodes

Acknowledging the entanglements without the desire to have the "full overview", keeps us open to surprising possibilities. And it reflects the deeply entangled co-evolution of humans and non-humans – think wolves, men and dogs, or the soil as a living organism.

Move from innovation to resurgence

After a forest fire, seedlings sprout in the ashes, and, with time, another forest may grow up in the burn. The regrowing forest is an example of what we are calling resurgence. Whereas "innovation" fixates on the new and the different, resurgence forges assemblages of multispecies livability in the midst of disturbance.

Move from independence to interdependence

We value and celebrate independence, from the first steps a baby takes to the geopolitical decisions we make. What if, instead of independence, instead of constantly valuing individual success, we celebrate our interdependence with each other and all species?

Move from extinction to precarity

Rather than retreat from the anxiety of a singular, apocalyptic endpoint such as extinction, could we instead consider the possibility of precarious flourishing?

The Intersection

2021

'The Intersection' is een gedramatiseerde reconstructie van gebeurtenissen tijdens de pandemie, van de moorden op George Floyd en Breonna Taylor tot de bosbranden in Australië en Californië.

De film reist vanuit het gewelddadige heden naar een speculatieve, coöperatieve toekomst, gezien door de ogen van vier hoofdpersonen. Zij komen samen met anderen afkomstig uit alle hoeken van de Verenigde Staten, om verhalen te delen van hoop, verandering en activisme. Ze praten over de veranderde rol van ambient technologie - denk aan Alexa en Siri, smart watches, pills, homes en cities. Werden data over menselijk handelen ooit ingezet voor commerciële doeleinden - met 'clicks' als graadmeter voor succes, leidend tot fragmentatie en exploitatie - nu ondersteunen ze dialoog, vertrouwen en samenwerking.

Onder het motto slow activism propageren zij een nieuwe benadering van technologie. Wij kunnen ons de wereld niet voorstellen zonder technologie; laten we die dan inzetten voor de gemeenschap, het ondersteunen van de natuur, en het koesteren van onze band met de planeet.

Server Frame Pack, Airborne Pollution Sensor, Illegal Logging Sensor & Sensor Monitor

2021

Deze voorwerpen worden gebruikt in de film 'The Intersection'. Ze zijn allemaal samengesteld uit afval van menselijke activiteit, zoals afgedankte elektronica en huishoudelijke voorwerpen, en gericht op een eerlijk en rechtvaardig gebruik van technologie.

1. **Server Frame Pack**

In de film 'The Intersection' draagt Jake, de journalist, het Server Frame Pack. Hij verzamelt en deelt informatie en wordt daarmee een fysiek netwerkknooppunt. In tegenstelling tot clickbait journalistiek gaat deze vorm van nomadische journalistiek uit van actief luisteren; terwijl Jake gemeenschappen doorkruist, deelt hij verhalen en voedt de dialoog.

2. **Airborne Pollution Sensor**

De Airborne Pollution Sensor maakt in 'The Intersection' deel uit van een groter, hyperlokaal doe-het-zelf sensornetwerk. De sensoren worden in een natuurlijke omgeving uitgezet om ecologische gegevens te verzamelen en belangrijke milieu-indicatoren te meten zoals luchtvervuiling. Dit geeft gemeenschappen beter inzicht in de toestand van het milieu.

3. **Illegal Logging Sensor**

In de film maakt deze sensor deel uit van een groter, hyperlokaal doe-het-zelf sensornetwerk. De sensoren worden in een natuurlijke omgeving uitgezet om ecologische gegevens te verzamelen en belangrijke milieu-indicatoren als illegale houtkap te meten, zodat wij collectief actie kunnen ondernemen.

4. **Sensor Monitor**

Dit apparaat geeft in 'The Intersection' toegang tot een netwerk van sensoren, door te communiceren met de registrerende sensoren in de omgeving. De Sensor Monitor geeft een simpel overzicht van de positie van de sensoren en geeft de verzamelde gegevens in begrijpelijke analyses weer.

Trigger Warning

2018

De film *Trigger Warning* toont een razendsnelle reis door een stad van internet memes: een stedelijk achterland van gestalte krijgende ideeën en strijdende ideologieën. Flitsend tussen wisselende individuele perspectieven verbeeldt de film de cultuuroorlogen die borrelen onder het oppervlak van de stad. En toont hoe de algoritmisch aangestuurde netwerken – die meningen versterken, vooroordelen manipuleren en overtuigingen vormgeven – hebben geleid tot wijdverspreide burgerlijke onrust.

Mensen komen van achter hun memes en beeldschermen vandaan om de wapens op te nemen voor hun overtuigingen. Loyaliteiten vallen uiteen en verdwijnen, waarna individuele emoties en meningen de boventoon voeren. Uiteindelijk verdampt ieder gevoel van zekerheid.

Trigger Warning vraagt wat er in het verschiet ligt wanneer al die lagen van fictie en gepolariseerde realiteit wegsmelten: is vrede dan mogelijk?

De film, met een originele soundtrack en voice-over van Nabihah Iqbal, Ninja Tune-muzikant en producer, is gemaakt in opdracht van de Universiteit van Zuid-Australië voor hun tentoonstelling 'Waging Peace'.

Fieldguide for a more-than human politics

2019

Anab Jain, een van de oprichters van Superflux, presenteerde deze Field Guide voor het eerst in november 2019 op Tentacular, een technologiefestival in Madrid.

De gids nodigt ons uit om na te denken over de uitvoering van een 'meer-dan-menselijke politiek', die ons nieuwe modellen biedt voor het leven met de opwarming van de aarde: meer-dan-menselijke zorg, nederigheid, verbeelding, onderlinge afhankelijkheid, verzet, opstand, verlies, rouw en wederopstanding.

Voor deze Field Guide heeft Superflux zich laten inspireren door de geschriften van Anna Tsing, Donna Haraway, Bruno Latour, Anne Galloway, Tim Ingold, Robin Wall Kimmerer, Vandana Shiva, Ursula Le Guin, Dorian Sagan en Kim Stanley Robinson.

Invocation For Hope

2021

Invocation For Hope was een immersieve installatie in de centrale hal van het MAK in Wenen, voor de Weense Biënnale 2021. Ontworpen als een levend, herlevend bos, met een schaal en zintuiglijkheid die hoop geven op een betere wereld, als antwoord op klimaatverandering.

De bezoekers lopen door een ruimtelijk grid van 400 door bosbrand aangetaste dennen, begeleid door een originele soundscape van Cosmo Sheldrake. Hoe dichterbij het midden, hoe meer de dood in de zwartgeblakerde stammen plaatsmaakt voor vruchtbaarheid, voor nieuw leven: groene scheuten van hoop. Wilde esdoorn, berk en lariks ontspringen op organische wijze rond mos, varens en gras. Dierengeluiden en vogelgezang vullen het bos. De bron in het midden van dit herlevende bos weerspiegelt niet de toeschouwer, maar dieren uit de Alpen, die met bezoekers willen mediteren over hun plaats in deze meer-dan-menselijke wereld.

INVOCATION FOR HOPE is gemaakt in opdracht van MAK Vienna, voor de Vienna Biennale for Change 2021 met als thema 'Planet Love: Klimaat zorg in het Digitale Tijdperk'. Curator: Marlies Wirth.

Dit project is gefinancierd door het onderzoeks- en innovatieprogramma Horizon 2020 van de Europese Unie onder subsidieovereenkomst nr. 870759.

Refuge for Resurgence

2021

Refuge for Resurgence is een installatie rondom een monumentale eiken tafel, die mensen, dieren en planten samenbrengt, als gelijken, voor het diner. De stoelen, de borden, het bestek, de hele setting verkondigt de identiteit van de genodigden: een vos, rat, wesp, duif, koe, menselijke volwassenen en een kind, wild zwijn, slang, bever, wolf, raaf, en paddenstoel.

Een raam aan het eind van de tafel biedt zicht op een stadslandschap in de nasleep van een ramp, met overstroomde straten en verwoeste gebouwen. Maar de ramp is niet compleet. Groene planten en bomen komen op en wilde dieren zwerven rond. Samen brengen ze een goed bericht: de natuur bouwt een nieuwe wereld op de puinhopen van de oude. De opdracht aan de levende wezens rond de tafel is dan ook om samen te werken en daarbinnen hun passende plek te vinden.

Nu, in de ruïnes van die oude wereld, komen door de mens ooit tot 'onkruid', 'plaag' of 'ongedierte' bestempelde levensvormen hun rechtmatige plaats opeisen aan de tafel van de planetaire ecologie, in een gedeelde hoop op een meer-dan-menselijke toekomst. Superflux: 'Hoop op de wederopstanding van het leven, dat zich flinterdun uitstrekt rondom deze aardkloot, het oppervlak blauw en groen schilderend terwijl het wild rondtolt in de onmetelijke duisternis.'

Dit project is gefinancierd door het onderzoeks- en innovatieprogramma Horizon 2020 van de Europese Unie onder subsidieovereenkomst nr. 870759.

Poem Recital Text

Together we shared our restless earth
Across millennia, epochs and aeons,
Our union coded in body and spirit
Over time so deep
it's marked in the rising of mountains
and the forming of oceans

But with the churning of the seas
And the slow drift of tectonic plates,
Some of us fractured our sublime union
With ravenous greed and mindless extraction
With a frightening desire for power and control
With an arrogant disregard for the bonds that sustain us

But the earth never forgot our sacred bond
Calling us back when we were lost
Reminding us of our timeless love
Rising in the grey rock of snow capped mountains
And moving in the flutter of the blue monarch's wings
A love etched in the rings of every tree
that has ever graced our restless earth

Now once again this vast love calls us home
To sit once more with humility and respect,
At the table of our kinship.
At the table of our shared purpose.
At the table of our shared fate.

To sit together in the acknowledgement that we are
one with the eternal dance of our restless earth.

Our forms changing
in unison with one another,
in unison with the changing climate and drifting continents.
A dance of life
ebbing and flowing across time.

Curator

Renny Ramakers

Tentoonstellings Lay-out

Superflux | Ed Lewis

Productie

Edith Gruson (ProArtsDesign) en Billy Leliveld

Media en techniek

Marcel Langenberg en Beam Systems Amsterdam

Grafisch ontwerp

Suze van As

Marketing en pers

Yev Kravt

Teksten

Superflux

Redactie en vertaling

Christine de Baan

Team Superflux Studio

Ed Lewis

Nicola Ferrao

Matt Edgson

Leanne Fischler

Camille Dunlop

Met dank aan

Dr Kristin Alford (Director, Museum of Discovery, Adelaide)

Eshanthi Ranasinghe (Principal, Exploration and Future Sensing, Omidyar Network; TED)

Marlies Wirth (Curator, Digital Culture and MAK Design Collection, MAK, Vienna)

Christoph Thun-Hohenstein (Director, Vienna Biennale for Change, MAK, Vienna)

Hashim Sarkis (Curator, Biennale Architettura 2021, La Biennale Di Venezia)

CreaTures (Creative Practices for Transformational Futures)

© Stichting Brave New Works

SUBJECT TO CHANGE **SUPERFLUX**